

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Сьогодні була черга міс Сомерс заварювати чай. Міс Сомерс нещодавно взяли на службу, і вона була найменш вправною і найбільш непутящою серед друкарок. Уже немолода, з лагідним стурбованим обличчям, яке чимось нагадувало морду вівці. Вода в чайнику ще не закипіла, коли міс Сомерс налила її в чайничок для заварки — бідолашна міс Сомерс ніколи не вміла визначити, чи вода в чайнику вже закипіла, чи ще ні. Це була одна з багатьох проблем, які псували їй життя.

Вона розлила чай по філіжанках, які поставила перед товаришками, і поклала на кожне блюдечко по дві плитки солодкого і трохи розм'яклого печива.

Міс Гріфіт, досвідчена головна друкарка, сивоволоса й сувора начальниця, що працювала в компанії «Консолідейтід Інвестментс Трастс» уже шістнадцять років, мовила гостро:

— Вода знову не закипіла, Сомерс!

Міс Сомерс густо зашарілася й сказала:

— Ой Боже, а я ж була певна, що цього разу вона закипіла.

Міс Гріфіт подумала: «Вона працюватиме тут, либонь, ще місяць, поки ми по шию завалені роботою... Але ж подумати тільки! Що вчинила ця ідіотка з листом до компанії «Істерн Дівелопментс» — з текстом, простіший за який годі собі уявити, і завжди витворює казна-що, коли готує

чай. Якби не було так важко знайти друкарку, що знає свою справу, — але ж і коробку з печивом вона останнього разу закрила зовсім погано. Бувають же такі люди...»

Обурений внутрішній монолог міс Гріфіт залишився незакінченим — як і більшість її монологів.

У цю хвилину до кімнати припливла міс Гросвінор — виконати священний ритуал заварювання окремого чаю для містера Фортеस्क'ю. Містер Фортеस्क'ю пив інший чай, з іншої порцеляни та зі спеціальним печивом. Лише чайник був той самий і вода, яку набирали з крану в туалетній кімнаті. Проте вода, якою заварили чай для містера Фортеस्क'ю, закипіла. Міс Гросвінор подбала про це.

Міс Гросвінор була неймовірно яскравою блондинкою. Вона вдягала дорогий і досконало скроєний чорний костюм, а її стрункі ноги обтягували найкращі та найдорожчі нейлонові панчохи з чорного ринку.

Вона пропливла через кімнату друкарок, не вважаючи за потрібне подарувати комусь бодай слово або погляд. Чи варто звертати увагу на якихось комахок? Міс Гросвінор була спеціальною секретаркою містера Фортеस्क'ю; недобрі чутки завжди натякали, ніби вона надає йому не лише секретарські послуги, але насправді вони не були правдивими. Містер Фортеस्क'ю нещодавно взяв собі другу дружину, ефектну й дорогу, цілком здатну заповнити всю його увагу. Міс Гросвінор була для містера Фортеस्क'ю лише необхідною частиною його офіційних декораций, вельми розкішних і дорогих.

Міс Гросвінор попливла назад із тацею, тримаючи її високо перед собою, як ритуальну пожертву. Вона несла

її через приміщення внутрішнього офісу, через залу для чекання, де дозволялося сидіти найважливішим клієнтам, та її власну приймальню, аж поки, легенько постукавши у двері, не заходила до «святая святих» — кабінету містера Фортеस्क'ю.

То була велика кімната з начищеною до блиску паркетною підлогою, де-не-де застеленою розкішними східними килимами. Стіни кабінету були вишукано оздоблені панелями зі світлого дерева, величезні набивні крісла — обтягнуті світло-жовтою буйволячою шкірою. За письмовим столом колосального розміру, виготовленим із платану, сидів сам містер Фортеस्क'ю.

Містер Фортеस्क'ю мав не настільки величний вигляд, щоб відповідати своєму розкішному кабінету, але він докладав для цього всіх зусиль. То був високий чоловік млявої комплекції з блискучою лисиною. Він полюбляв носити у своєму офісі твідовий костюм вільного крою, більше придатний для замських прогулянок. Коли міс Гросвінор підпливла до нього у своїй лебединій манері, він похмуро вивчав якісь папери, що лежали на письмовому столі. Поставивши тацю з чаєм на письмовий стіл біля його ліктя, вона промурмотіла тихим, позбавленим будь-якої інтонації голосом: «Ваш чай, містере Фортеस्क'ю», — і покинула його кабінет.

Містер Фортеस्क'ю зробив свій внесок у ритуал, невідразно гмукнувши.

Повернувшись до свого письмового столу, міс Гросвінор зайнялася нагальними службовими справами. Зробила два телефонних дзвінки, виправила помилки в кількох листах,

що лежали надруковані й чекали, коли містер Фортеस्क'ю їх підпише, і відповіла на один телефонний дзвінок.

— Боюся, ближчим часом містер Фортеस्क'ю прийняти вас не зможе, — відповіла вона пихатим тоном. — Він перебуває на конференції.

Поклавши слухавку, вона подивилася на годинник. Була десята хвилина на дванадцяті.

Саме тоді вона почула якийсь незвичний звук, що проник крізь майже звуконепроникну стіну кабінету містера Фортеस्क'ю. Хоч і здушений, але цілком упізнаваний зойк нестерпного болю. Майже відразу по тому пролунав тривалий, уривчастий і незмовкний сигнал на письмовому столі міс Гросвінор. Ошелешена й розгублена, міс Гросвінор на якусь хвилину завмерла в цілковитій нерухомості, потім невпевнено підвелася на ноги. Опинившись перед такою несподіванкою, вона не могла не втратити притаманного їй самовладання. Проте опанувала себе й рушила до дверей кабінету містера Фортеस्क'ю у своїй схожій на величну статую поставі, постукала у двері й увійшла.

Те, що вона побачила, ще більше приголомшило сумлінну секретарку. Її працедавець, здавалося, корчився в агонії за своїм письмовим столом. Його конвульсивні рухи вселяли страх.

— Ох, любий містере Фортеस्क'ю, вам погано? — запитала міс Гросвінор і вмить усвідомила ідіотизм свого запитання.

Адже не було жодного сумніву, що містерові Фортеस्क'ю погано, дуже погано. Навіть коли вона підійшла до нього, його тіло не перестало смикатися в спазматичних корчах.

Слова вихоплювалися з нього уривчастими схлипуваннями.

— Чай... яку отруту... ви виспали в чай... мені потрібна... допомога... швидше... покличете лікаря...

Міс Гросвінор вибігла з кабінету. Вона більше не була пихатою білявою секретаркою — вона була переляканою насмерть жінкою, що втратила голову.

Вона прибігла до кімнати друкарок із розпачливим криком:

— У містера Фортеस्क'ю напад... Він помирає... Нам треба викликати лікаря... Вигляд у нього жахливий... Я переконана, він помирає...

Жінки відреагували на це повідомлення негайно й дуже по-різному.

Міс Бел, наймолодша з друкарок, сказала:

— Якщо це епілепсія, треба засунути йому в рота корок. Хто має корок?

Корка не мав ніхто.

Міс Сомерс сказала:

— У його віці це, мабуть, апоплексичний удар.

Міс Гріфіт заявила:

— Ми повинні викликати лікаря — і негайно.

Але вона не змогла проявити притаманної їй практичної винахідливості — за всі шістнадцять років своєї служби жодного разу не доводилося викликати лікаря до міського офісу. Вона мала власного приватного лікаря, але той мешкав далеко, у Стітгем-Гіл.

Як знайти лікаря, що жив би неподалік, може, хтось знає?

Ніхто не знав. Міс Бел схопила телефонний довідник і стала шукати координати лікарів на літеру «Л». Але то був довідник алфавітний, і лікарі не були тут зведені в одну категорію, на відміну від таксі. Хтось запропонував викликати швидку допомогу — але з якої лікарні?

— Лікарня має бути приписана до цього району, — наполягала міс Сомерс, — інакше вони не прийдуть. Адже всі медичні заклади тепер належать до системи Національної охорони здоров'я. Тобто лікують лише місцевих.

Хтось запропонував зателефонувати за номером 999¹, але міс Гріфіт була шокована такою пропозицією і сказала, що це означає мати справу з поліцією, чого вона не допустить ніколи. Для громадян країни, у якій усі мають право на медичну допомогу, група цілком інтелігентних жінок виявила неймовірно невігластво в тому, як слід користуватися цією допомогою. Міс Бел заходилася шукати номери телефонів відділень швидкої допомоги під літерою «Ш». Міс Гріфіт сказала: «Треба знайти його лікаря — він мусить мати власного лікаря». Хтось побіг шукати довідник приватних телефонів. Міс Гріфіт наказала хлопчикові на побігеньках їхньої контори вийти на вулицю й знайти лікаря — як завгодно й де завгодно. У довіднику приватних телефонів міс Гріфіт знайшла сера Едвіна Сендімена, що мешкав на Гарлі-стрит. Міс Гросвінор, упавши в крісло, забідкалася голосом, куди менш пихатим, ніж зазвичай:

¹ Телефонний номер, за яким у Великій Британії викликають поліцію, швидку допомогу та пожежну команду. (Тут і далі — примітки перекладача.)

— Я приготувала чай, як завжди, — справді, як і завжди, — у ньому не могло бути нічого поганого.

— Нічого поганого? У чаї? — перепитала міс Гріфіт, зупинивши палець на циферблаті телефону. — Чому ви про це говорите?

— Бо він сказав, — містер Фортеск'ю сказав, — що йому чогось підсипали в чай...

Палець міс Гріфіт нерішуче завмер на циферблаті телефону: кому дзвонити — у невідкладну допомогу чи в лікарню? Міс Бел, молода і сповнена оптимізму, сказала:

— Треба дати йому випити води з гірчицею. Ми маємо гірчицю в конторі?

Гірчиці в конторі не було.

Незабаром доктор Айзекс із лікарні Бетнел-Грін і сер Едвін Сендімен зустрілися в ліфті, після того як дві різні карети швидкої допомоги зупинилися перед будинком. І телефон, і хлопчик на побігеньках своє завдання виконали.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Інспектор Ніл сидів у «святинищі» містера Фортеск'ю за його платановим письмовим столом. Один із помічників інспектора із записником у руках скромно примостився під стіною біля дверей, намагаючись бути цілком непомітним.

Інспектор Ніл мав вигляд бравого солдата з ледь закучерявленим брунатним чубом, що був зачесаний угору, відкриваючи досить низький лоб. Коли, за своїм звичаєм, він промовляв фразу «Так заведено», ті, до кого він